ARMENIA, J urnal en Langue Arménienne, Fondé á MARSE LE e 1885

ԱՐՄԱՆԻԱ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՑԻՆ ԿԱՂԱԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲՈՒԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (կանխիկ վճարելի)
Տարեկան բաժնորդագրի 30 ֆրանգ
Վեցամսեայ » 15 ֆրանգ
Եռամսեայ » 7 ½ ֆր. = Հասը 60 սն.

ԼԸ ՏԱՐԻ
Թիւ 34
1923 ՄԱՐՏ 21 Դշ.

ԳԱՂՄԱՆՆԵՐ
Խմբագրութիւնը եթէ հարկ համարի, հատառօթելով և կամ ժամառ մէյն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները։ Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած նեռագիրները։
Յանուցումներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուաւ։
Յանուցման 1 մէկակ գերը 2 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 4 սանդիմ

Les annonces en français et en arménien sont reçues au bureaude la Rédaction : Place Alexandre-Labadié, 17

Հիմնադիր ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Խմբագիր ԵՂԻՇԷ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բարիզահայի մը նօթեր. — Հայաստան. — Հայ գաղթականներ. — Հայ որբերու փճակը. — Տ. Քրաֆդ Փոնարի քանախօսութիւնը. — Վարդան Մախոխեան.— Լուրեր հայրենիքէն.— Աբել վ.ի հրաժարագիրը.— Տեղական.— Անցուդարձ Մարսէյլէն.— Գործել ուզողներուն.— Ռուսիա.— Արաբական խնդիրը.— Թիւրքական լուրեր.— Յանուցումներ։

ԲԱՐԻԶԱՀԱՅԻ ՄԸ ՆՕԹԵՐ

Բարիզ, 15 մարտ 1923

«Արմէնիան», իր վերջին թուին մէջ, հանուռօտ կերպով իմացուց թէ ֆրանսական բանակի հայ կամաւորներու ղրօշակը մարտ 11ին զետեղուեցաւ Բարիզի Էնվալիտի զինուորական թանգարանին մէջ։

Այդ հանդէսը, թէև անշուք, բայց իր պարզութեամբն իսկ, խորապէս յուզիչ անցաւ։

Առաւօտեան ժամը 11ին, Էնվալիտի ապարանքին մէջ (ուր Նաբոլէօնի գերեզմանը կը գտնուի), հաւաքուած էին հայ կամաւորներու Միութեան անդամները իրենց նախագահին, Տիւր Տարայեանի, գեկավարութեան տակ. եկած էին նաև հայ գաղութէն բազմաթիւ անձնաւորութիւններ որոնց մէջ կը նշմարէին զօրավար Կորկանօվ և Տիւր Արշակ Զօպանեան։ Մեր պաշտօնական մարմինները չէին ներկայացուած ոակայն։

Էնվալիտի Սպարանքին կառավարիչ զօր. Մալթէռ գնդապետ մը, 2 սպայ և 1 ենթասպայ ուղարկեց բակին մէջ ղրօշակը ընդունելու և զայն թանգարան առաջնորդելու։ Բոլոր հանդիսականները, գլխաբաց, հետևցան հայկական եռագոյնին որուն վրայ բանուած էին ֆրանսերէն «Հայ կամաւորներ» ոսկետառ բառերը։

Զօր. Մալթէռ ղրօշակը կոպասէր թանգարանին այն սրահին մէջ ուր անցեալ տարի մարմարիոնէ քար մը դրուեցաւ հետեւեալ վերտառութեամբ.

«1914 Օգոստոս 21ին, աշխարհի բոլոր ազգերէն ապատ մարդիկ գին. ւորագրուեցան Ֆրանսային և իրա բաւունքին համար»։

Զօրավարը, որ հայկական խնդրին մտէն ծանօթ է և անոր պաշտպան ներէն եղած է միշտ, սիրալիր ճառ մը խօսեցաւ որուն մէջ յիշեց հայ կամաւորներու զոհողութիւնը մեծ պատերազմի ժամանակ. նա ողբալով հայ ազգի արդի վիճակը, հաստատեց որ այս անապատելի արդիւնքին մէջ դէպքերը Ֆրանսայի կամքէն աւելի զօրաւոր եղած էին, իր խօսքը վերջացուց քաջալերանքով մը։

Տիւր Տարայեան կարճ շնորհակալիք մը կարդաց և զօրավարի հիմանին համբուրուեցաւ, ապա մը դրօշակը տեղաւորեց միւս ազգերու կամաւորներուն դրօշակներու շարքին, զուիցերական դրօշակին քով։

Հանդէսէն վերջ զօրավարը մասնաւոր արտօնութիւն տուաւ ներկաներուն ազատօրէն պատկերու թանգարանի նոր սրահները որոնց մէջ կան մեծ պատերազմէն յիշատակներ և որոնք դեռ բացուած չեն հասարակութեան առջև։

***

փետր. 17 Թուակիր Ատանայէն եկած նամակ մը կիմացնէ որ այնտեղ ծնացած հարիւրի չափ հայ աղջատու հաշմանդամ ծերունիները ծայրայեղօրէն թշուառ վիճակի մէջ են. Ամերիկեան Ռելիֆը, որ կօգնէր անոնց, մօտ օրերս պիտի դադրեցնէ արդէն չնչին (օրական 5 Թրք. ղրշ.) նպաստները։

ՍԻՓԱՆ

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Ֆիլիպէ Ռրատարակուող «Նոր Աշխարհ» Թերթը երեւանէն նամակ մը ստացած է որմէ կը քաղենք հետեւեալ հատուածը.

Խորհրդային Հայաստանը թեխնիքական օգնութեան կարիք ունի։ Հաց պահանջող ձեռքեր շատ են մեզանում, աշխատանքի ընդունակ ձեռքերը՝ քիչ։ Մանաւանդ քիչ են աշխատանք կազմակերպող և ղեկավարող ուժեր։ Ռրատահմանի բանակական կազմակերպութիւնները վերջին երկու տարիների ընթացքում թեխնիքական մեծ օգնութիւն հասցրին Ռուսաստանին։ Նոյն օրինակով մեծ օգնութիւն կարող են հասցնել մեզ պալքանեան և ամերիկեան հայ ընկերներն ու բարեկամները, եթէ եռանդով աշխատանք տանին այդ ուղղութեամբ։ Տրամադրեցէք մեզ որակեալ բանուորներ և մասնագէտ թեխնիքներ։ Գաղթականների մէջ գտնուած թեխնիքական որակեալ ուժերը պէտք է երկիրը ուղարկել առաջին հերթին։ Մենք տեսակէտի օգնութիւն դրանց փոխադրութեան համար կարող կը լինինք ստանձնել մենք և մեր արտասահմանեան ներկայացուցիչները։

***

Էնկիւրիէն հեռագրած են կ.պոլիս. (Անատ. Գ.). — «Թիֆլիզի Զարիա Վոսթոք Թերթը փետր. 12ի թիւին մէջ կը գրէ թէ երևանի Թրքահայերու կեդր. մարմնին նախաձեռնութեամբ կազմակերպուած միթինկի մը մէջ պախարակուած է Երզրոպացիներուն մինչև հիմա հայերուս հանդէպ գործադրած մեքենայութիւնները, ինչպէս նաև նկատի առնելով «Հայկական Տուն» մը հաստատելու բազձանքին հետևանքով հոսած բազմաթիւ հայ և Թուրք աշխատաւորներու արիւնը, տուած է հետևեալ որոշումը.

«Արևմտահայերը, խստիւ կը բողոքեն Երզրոպի կողմէ մէջտեղ հետևած «Հայ Ազգ. Տան» խնդրին դէմ, որ կը ծառայէ յառաջ բերել նոր ջարդ մը և կը մերժեն արևմուտքի պուրժուաներու հայութեան անունով բռնած ընթացքը ու պախարակելի կը գտնեն զայն։ Անոնք կը յայտարարեն թէ, իրենց ճակատագիրը կը կապեն միջազգ. յեղափոխական և անոր պաշտպանը եղող սովիէթական համադաշնակցութեան հետ»։

Նոյն թերթը կըսէ թէ համադաշնակցութեան կառավարութիւնը պատրաստ է ընդունիլ իր հողին վրայ Թուրքիոյ հայերը։

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Սամսոնի մէջ դեռ հաւաքուած կը ձեռն մէկ քանի հազար հայ գաղթականներ որոնք փոխադրանաւերու չգոյութեան պատճառով 1½ ամիսէ ի վեր կը ձեռն հոն։ Կը լսուացուի որ առանք ալ մօտ առնէն պիտի կրնան հանիլ կ.պոլիս ուր սակայն կը պակսին զանազան տեղաւորելու միջոցները. ազգային իշխանութիւնները կը ջանան նոր դիւրութիւններ ստեղծել զանազան ընդունելու համար։ Մանաւոր յարմար չէնքերու չգոյութեան պատճառով կը խորհուի վրաններու տակ պատսպարել զիրենք։

ՀԱՑ ՈՐԲԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ

Մեր խոստման հաամձայն ստորեւ կուտանք Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ընդհ. քարտուղար Տ. Զարլըս Վ. Վիքրիի տեղեկագրէն շահեկան հատուածներ հայ որբերու մասին.

«Տեսայ 1000 հայ մանչեր, բոլոր նոր Մերձաւոր Արեւելքի մը ապագայի արի պետեր, որ այժմ կը բնակին Գորֆիու, նախկին կայսեր ամարնային պալատին մէջ։

Տեսայ 1400 հայ տղայներ ալ Գորֆիոյ մէջ, հալածուած փոքր Ասիայէն, որ այժմ լքուած, կիսով չափ քանդուած մեծերա նոցի մը մէջ կը բնակին։ Ասոնց մեծամասնութիւնը պարտաւոր է քնանալ գետնի վրայ. բայց ոմանք, աւելի բաղդաւոր, տեղ գտած էին դարակներու վրայ, պատին կից վեցով շարուած յատակէն մինչեւ առաստաղ։

Տեսայ շուրջ 1000 մանչեր. Ասիական Պոնտոսէն վերջերս հասած, որոնք այժմ կը պահակին Զարբէյհոնի ճուտացորուճեան Սրահի տախտակամածին վրայ, Աթէնքի մէջ։

Տեսայ 400 դեռատի աղջիկներ, Թիւրքական հալածանքէն ազատուած, որոնք այժմ կը գտնուին Աթէնքի կեդրոնին մէջ,

Ք. ՊՈԼԻՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻՆ ՎԱՐՊԱՊԵՏԸ

Մոտ 13ի հիւանդի հետ

Մոսկուայի Ճարտէլի մէջ Ռուսիոյ Ք. Պոլիսի դեսպանը էր հրաւիրուած ընթրիքի։ Հիւրասիրութիւնը իսկապէս հարուստ էր։

Մոսկուայի ներկայ դեսպանատան մէջ Ք. Պոլսոյ նախկին դեսպանը Տ. Լօ-ռիս Մելիքովն է։ Ան ինքն իրմէ հեռացած է, ինչպէս ինքը կ՚ըսէ, հին ժամանակներու մէջ մնացած ըլլալու համար։ Ան ներկայ է եղած Ռուսիոյ վերջին ցարին եւ անոր ընտանիքին հետ։ Ան ունի շատ հետաքրքրական յուշեր, որոնք կը վերաբերին Ռուսիոյ ներկայ հեղինակներուն։

Մոսկուայի մէջ կան շատ մը հին դեսպանատուներ, որոնք ներկայիս կը գործեն իբրեւ հիւրանոցներ։ Ռուսիոյ Ք. Պոլսոյ դեսպանատունը ալ այդ կարգին կը պատկանի։ Ան ունի 9000 քառակուսի մեթր տարածութիւն։ Ներկայիս կը գործէ 11,000 սենեակներով հիւրանոց մը, որ կը կոչուի «Մոսկուա»։ Ան ունի 6 յարկ։ Ներքեւի յարկին մէջ կան 25,000 քառակուսի մեթր ընդհանուր տարածութեամբ մեծ սրահներ, որոնք կը գործածուին ամէն տեսակ հաւաքոյթներու համար։ Ներկայիս ան կը պատկանի «Ինտուրիստ» ընկերութեան։

Ան յատկապէս կ՚ուզէ հիւրասիրել Ռուսիոյ մէջ գտնուող օտարազգի հիւրերը։ Ան ունի ճաշարան մը, որ կը գործէ ամէն օր։ Ան ունի նաեւ ամառնային ճաշարան մը, որ կը գործէ ամառնային ամիսներուն։

Ներկայիս ան կը գործէ միայն 1300 հոգիի համար։ Ան ունի 1300 հոգիի համար ննջարան եւ ճաշարան

Ս. Ե. Ռ. Ա. Ն. Ի. Ի. Ա. Ն. Ա. Ն. Ա. Ն

ւար է ասլն։ Տնտեսական ոլորտի խիստ տագնապալի րոպէներու մէջ գործ գտնելը չատ գժուար հարց է և եթէ պատահին գործեր, գծուարահաճ ըլլալու չէ, որովհետև երբ ժամանակը անցնի և ուրիշն գործել, այս անգամ ալ գործատէրերը կը մերժեն։ Գէտք է մի քիչ համբերատար ըլլալ

ՌՈՒՍԻԱ

Լենինի հիւանդութիւնը վերստին ծանրացեր է. ալ կոմիէն անգամալուծումի նշանները յայտնապէս կը հաստատուին,

— Ազդերու լիկը նպատակ ունենալով ուսումնասիրել Ուշինկրընի գաղնագրին սկզբունքները տարածելու մասին բոլոր երկիրներու մէջ, միլագդային խորհրդաժողով մը հրաւիրած է Ռուսիոյ սովիէտական կառավարութիւնը, թէև չէ մասնակցած Ուշինկրընի գաղնագրին, սակայն աշխարհի բանուորութեան ուսին ծանրացող պատերազմի բեռը թեթևցնելու մտքով, որոշեր է մասնակցիլ խորհրդաժողովին։

— Սովիէտական իշխանութիւնները կը խորհին չաբաթական հանգստեան օրը փոխանակ կիրակիին՝ երկուշաբթին նշանակել, սա եղանաւոյն որ այդպէս զանազան տգգութիւնները հանգստեան առանձին օրերու պէտք չեն ունենար (իսլամներու օրը ուրբաթն է, իսրայէլացիներունը չաբաթը, իսկ քրիստոնեայներունը կիրակին)։ Բրոֆէսէօր Սաեիանոֆ կառավարութեան յանձնէ օրացոյցը փոխելու ծրագիրը մը։ Ըստ այդ ծրագրին, տարին փոխանակ 52ի 60 չաբաթէ պիտի բաղկանայ, մէկ չաբթուայ մէջ 5 օր աշխատանքի համար և մէկ օր ալ (երկուշաբթի) հանգստի համար որոշելով. իսկ ամբողջ տարուայ մէջ 60 կիրակիներէ դուրս 5 հատ ալ սովիէտական տօն պիտի նշանակուի և ծացեալ տօները պիտի չնշուին։

— Ռուսիոյ խորհրդային կառավարութիւնը Արալոֆի տեղ Էնկիւրիի բրեն ներկայացուցիչ նշանակած է Սկալէնը։

— Սովիէտական կառավարութիւնը, Ֆրանսայի և Սպանիոյ նման օտարականներու լեգէոն մը պիտի կազմէ Մայրագոյն Արևելքի և կեդրոնական Ասիոյ մէջ գործելու համար։

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Սիրիոյ, Պաղեստինի, Իրաքի, Հիճազի, Եմէնի, Ասիրի, Նեճտի և Մասկաթի արաբական այլևայլ տէրութեանց պատուիրակները Լոնտոնի մէջ ժողով մը գումարեցին վիճաբանելու համար արաբական մեծ համագործակցութիւն մը կազմելու մասին։

Ջորս օր վիճաբանելէ վերջ, որ չեցին ամէն գնով չանալ գլուխ հաննել օսմանեան կայսրութեան բոլոր Արաբներու միութիւնը արաբական համագաշնակցութեան մը մէջ որ վայելէ իր լիակատար անկախութիւնը։ Բոլոր այդ ցեղերու այս միութիւնը պիտի կատարուի սահմանադրական միջոցներով։ Ներքին տեսակէտէն արաբ համայքները պիտի վայելեն ինքնավարութիւն։ Բոլոր այս արաբ իմբաւորութիւնները պիտի ունենան գաշնակցային կեդրոնական խորհուրդ մը որ պիտի հսկէ համայնական չահերու վրայ, պիտի զբաղի մանաւանդ արտաքին յարաբերութիւններու, տնտեսական և զինուորական խնդիրներով։

ԹԻՒՐՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոզանի դաշնագրին վերաբերեալ Թիւրքական հակառակարկներու փաստաթուղթերը անցեալ չաբթու ընթացքին հասան փարիզ և Լոնտոն։ Լոզանի ժողովին ֆրանսական և անգլիական պատուիրակները այժմ կըզբաղին այդ հակառակարկներու ուսումնասիրութեամբ։ Կը կարծուի թէ բաւական դժուարութեանց պիտի մատնուին դաշնակիցներ համաձայնութեան մը գալու համար։

* * *

Ա յսօր դաշնակից պատուիրակները Լոնտոնի մէջ հաւաքուել մէկ չաբաթ խորհրդակցութիւն պիտի կատարեն Թիւրքական հակառակարկներու և անոր դէմ մէկ ճակատ կազմելու մասին։

* * *

Մուսթաֆա Քէմալ փաշա մարտ 14ին մեկնեցաւ Էնկիւրիէն, պատրաստ մը կատարելու համար Ատանայի նահանգին մէջ։ Ձամբորդութիւնը պիտի տեւէ տասը օր։

* * *

Սպանիական պատուիրակութիւն մը ասկէ առաջ Էնկիւրի երթալով, Սպանիոյ թագաւորին մեծարանքները մատուցած է մարշալ Մուսթաֆա Քէմալ փաշային։

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լուր կայ որ Ծունաստանի յեղափոխական պետերու միջեւ ծանր կերպով անհամաձայնութիւն ծագած է։ Թրակիոյ յոյն բանակի ընդհրամանատար զօր. Բանկալօս կը պահանջէ որ գնդապետ Կոնդասի դահլիճը հանրապետական դրութիւն հռչակէ ամբողջ Ծունաստանի մէջ. հակառակ պարագային կապատնայ քալել Աթէնքի վրայ։ Մէկ քանի զինուորական պետեր Սալոնիկ երթալով հաժոզած են զօր. Բանկալօսը որ ետ կենայ իր այդ ծրագրէն։

* * *

Պուլկարիոյ դահլիճը ասկէ առաջ հրաժած լինելով, նոր վարչութիւնը կազմուեցաւ վերստին Տ. Ստամպուլիսկիի նախագահութեամբ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Բնիկ Բաբերդցի էրման Համամճեան կը փնտռէ իր ամուսնացած աղջիկը Նեկտար Թուպէճէրեան որ ասկէ վեց ամիս առաջ Գարաման էր։ Իմացնել խմբագրութեանս հասցէով։

*

Գողի Զանազդի Նշան Օսկեան կը փնտռէ իր հօրեղբօր աղջիկը Երկրասէր Օսկեանը, որուն Տիգրանակերտ ըլալը կը կարծուի։ Կը խնդրուի իմացնել խմբագրութեանս հասցէով։

*

Իզմիր Գասապացի Բաֆֆի Մանուկեան կը փնտռէ իր հայրը Մկրտիչ, մայրը Մասուտ, քոյրը Սիրանոյշ, եղբայրը Գէորգ. կը կարծուի թէ Սելանիկի մօտ դիւղերը ըլլան։ Իմացնել խմբագրութեան միջոցով

ՀԱՅ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐԻ ՆԿԱՐՆԵՐՈՎ ՔԱՐԴ ՓՈՍՏԱԼՆԵՐ

Իտալիոյ Հայ Ուսանողական Միութիւնը գեղեցիկ գաղափարն ունեցած է հայ անուանի գործիչներու պատկերներով քարդ-փոսդալներ հրատարակ հանելու որպէսզի ժողովուրդը զանոնք աւելի յաճախ իր աչքի և մտքի առջև ունենայ։

Հետևեալ 22 քարդ-փոսդալները կարելի է ստանալ նաև Ամէնիայի դրասենեակէն.

1. Մկրտիչ Փորթուգալեան. — 2. Սեպուհ (զօրավար) — 3. Աճարոնեան Ա. — 4. Անդրանիկ (զօրավար). — 5. Մուանի հայ գրագէտներ Բաֆֆի, Նալբանդեանց, Պէշիկթաշլեան, Գ. Ալթունի, Ալիշան, Խրիմեան, Գամառ-Քաթիպա, Ս. Նազարեանց, Խ. Աբովեանց. ամէնքը մէկտեղ մէկ քարտի վրայ). — 6. Դաւիթեան (ջութակահար). — 7. Չօհրապ Գ. — 8. Խրիմեան Հայրիկ. — 9. Կոմիտաս վրդպտ. — 10. Նուպար Պօղոս փաշա. — 11. Տարօնի առիւծը իր կորիւններով. — 12. Սիամանթօ. — 13. Վարուժան. — 14. Քեռի, վարդան Համազասպ. — 15. Տիկին Հրաչեայ (դերասան). — 16. Ա. Խատիսեան. — 17. Է. Ակնունի (խաչատուր Մալումեան). — 8. վարդգէս. — 19. Հ. Ս. Երեմեան. — 20. Զօրավար Բագրատունի. — 21. Զօրավար Ղորղանեան. — 22. Հրամանատար Դրօ։

Մարսէյլի մէջ հատը 25 սանթիմ. Մարսէյլէն դուրս 35 սանթիմ.

Լոյս տեսաւ Հայաստանի քարտէզը դուրս և հայատառ, պատրաստուած Մ. Զամիչեանէն։ Մեծութիւնն է 65×48։ Կարելի է ստանալ Ամէնիայի դրասենեակէն։ Գին Մարսէյլի մէջ 3 ֆր. Մարսէյլէն դուրս 3,50։

ՀԱՑԵՐԷՆԻ ԴԱՍԵՐ

Ամէն անոնք որ կը փափաքին այս օտարութեան մէջ իրենց մայրենի ազգային լեզուն կենդանի պահել և զարգացնել մասնաւոր դասեր առնելով, պէտք է դիմեն խմբագրութեան գրասենեակը, բացի կիրակիէ ամէն օր կէսօրներէ վերջ, և ծանօթանան պայմաններուն։ Նաև կը տրուին ֆրանսերէնի մասնաւոր դասեր։

ԾԱԽՈՒՑ ԳԻՐՔԵՐ

— Մեր Խաչը, Տքթ. Մ. Սալթիի. շքեղ տպագրութեամբ եւ խորհրդանշական գեղեցիկ պատկերներով հատոր մը որ կը պարունակէ նորավէպեր հայ տարագրութեան յիշատակներէն. 10 Ֆր. (11)։

— Վերածնունդի Տարեցոյց 1920ի. սիրուն գրութիւններով եւ պատկերներով զարդարուած. 5 (6)։

Բաբինդրանաթ Տագօր. ՊՈՐՏԻՋՊԱՆԸ Սիրոյ եւ կեանքի պոէմներ. Թարգմանութիւն Համլիկ Թումանեանի. Վիեննա, Մխիթարեան տպարան 1322։

Համաշխարհային համբաւ վայելող Հընդիկ բանաստեղծի այս հատորը շատ յաջող կերպով Թարգմաներ է Տ. Համլիկ Թումանեան որպէսզի Հայերն ալ իրենց լեզուով կարենան վայելել մեծ բանաստեղծի փիլիսոփայական ներշնչումները։ Գին 10 Ֆր. Մարսէյլէ դուրս 11 Ֆր.։

— K. J. Basmadjian.— Histoire Moderne des Arméniens. Յանօթ պատմաբանին այս շահեկան գործը, Տ. Ժագ տը Մորկանի մէկ հոյակապ նախաբանով, խիստ այժմէական է եւ կարժէ որ ամէն Հայ կարդայ զայն եւ կարդացնել տայ նաեւ օտարներուն որ մեզ չեն ճանչնար մեր իսկական պատմութեամբ, այլ առասպելներով խառն յաճախ են հայ անունը։ Գին 10 Ֆ. (11 Ֆր.)։

Մօրիս Մէթերլինկ. — Իշխանուհի Մալէն (Թատերգութիւն հինգ արար). Թարգմ. Վ. Գէորգեան. (Ամչխարհահռչակ Պէլճիգացի դատերգակ գրագէտի փնտռուած գործերէն է սոյն հատորը որ օժտուած է յաղող Թարգմանութեամբ մը և շատ ախանագին է. 3½ Ֆր. (4 Ֆր.)։

Մօրիս Մէթերլինկ. Սթիլմոնտի քաղաքապետը. Թատերգութիւն երեք արար). Թ. Վ. Գէորգեան։ (Պատերազմի չրջանէ յուզիչ գրուագ մը. Պէլճիգաի մէջ տեղի ունեցած)։ Գին 3 Ֆր. 50 (4)։

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԹԱԼԷԱԹ ՓԱՇԱՅԻ

Հայակեր Թալէաթ փաշայի սպաննիչ Ս. Թէհլիրեանի Պէրլինի մէջ տեղի ունեցած հռչակաւոր դատավարութեան մանրամասն հայերէն Թարգմանութիւնն է այս որ լոյս ընծայած է Վիեննայի Մխիթարեան տպարանը։

Ամէն Հայ պէտք է կարդայ այս գիրքը որ մեր պատմութեան մէկ դրուագը կը կազմէ։

Գինն է 7. Ֆր. Մարսէյլի մէջ, 8 Ֆր. Մարսէյլէն դուրս։ Ուզողներուն կրնանք տրամադրել մեծաքանակ։

Ամեն ապսպրանք պէտք է կանխիկ վճարուի։

Նամակ, դրամ եւ այլն ուղղել խմբագրին անունով՝
Rédacteur : EGHICHÉ TOROSSIAN
Abonné Colbert 303, Marseille

Le Gérant : FRANÇOIS CARRIÈRE.

Հայերէն Տպարան Մ. Փորթուգալեան
MARSEILLE. — IMPRIMERIE DU MIDI
19. rue de la Grande-Armée, 19.